

Valikaine „Oskuste õpe“

1. Üldalused	2
1.1. Õpiväljundid	2
1.2. Üldpädevuste arendamise ning õppeaine lõimingu alused	3
1.4. Õppe kavandamine ja korraldamine	5
1.5. Hindamine	5
1.6. Õppekeskkond	6
2. Ainekava	6
2.2. Oskuste õpe (1. klass) - õpitulemused ja õppesisu	6
2.2. Oskuste õpe (4. klass) - õpitulemused ja õppesisu	8

1. Üldalused

Oskuste õppe on Võnnu Keskkooli valikõppeaine mahuga 70 akadeemilist, tundi, mis jaguneb I ja II kooliastme vahel: 35 tundi 1. klassis ning 35 tundi 4. klassis.

Õppeaine õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohaseid pädevusi: suutlikkus mõista toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi; tunda ning austada inimõigusi ja käituda nendega kooskõlas; järgida üldtunnustatud käitumisreegleid; kujundada oma arvamust ning olla aktiivne ja vastutustundlik inimene; õpioskus; digitaalses maailmas suhtlemise ning tegutsemise oskus.

Oskuste õppe keskne idee käsitleb suurt osa laste probleemidest oskustena, mida on võimalik õppida või täiendada: lastel ei ole õigupoolest probleeme, vaid on oskused, mida nad ei ole veel ära õppinud. Probleemid ja raskused on puudulikult arenenud oskused.

Aine on toeks, et õpilasel areneks suutlikkus analüüsida oma käitumist ja selle tagajärgi, sobival viisil väljendada oma tundeid, aktseptida inimeste erinevusi ning arvestada neid suheldes; ennast kehtestada, seista vastu ebaõiglusele viisil, mis ei kahjusta enda ega teiste huve ega vajadusi. Õppeaine kaudu õpitakse tundma ning järgima väärtusi, norme ja reegleid, omandatakse teadmisi, oskusi ja hoiakuid sotsiaalselt aktseptitud käitumisest ning inimeste vastastikustest suhetest, mis aitavad kaasa tõhusale kohanemisele ja toimetulekule perekonnas, eakaaslaste hulgas, kogukonnas ning ühiskonnas.

1.1. Õpiväljundid

Järgmised õpiväljundid saavutatakse 1. klassi lõpuks mõningal määral luues pinnase oskuste ja hoiakute harjutamiseks ning nende saavutamiseks 4. klassi lõpuks:

- õpilane oskab alustada ja hoida vestlust;
- õpilane oskab küsida abi ja abistada kaaslast;
- õpilane tuleb rahumeelselt toime konfliktsetes olukordades;
- õpilane oskab märgata olukordi, mis teda vihaseks ajavad;
- õpilane märkab endas viha reaktsioone ja kasutab eneserahustamise võtteid;
- õpilane analüüsib agressiivse käitumisega kaasnevaid tagajärgi;

- õpilane on sotsiaalselt hooliv ning mõistab erinevate situatsioonide tagajärgi;
- õpilane valib suhtlemisel õige registri (täiskasvanu, õpetaja, klassikaaslane);
- õpilane oskab eakohaselt ning ohutult kasutada arvutit ning e-keskkondi;
- õpilane tunneb õpistiile ning oskab neid kasutada end toetaval viisil.

1.2. Üldpädevuste arendamise ning õppeaine lõimingu alused

Oskuste õppe valikaine õppimise kaudu kujundatakse õpilastes riiklikus õppekavas kirjeldatud kõiki üldpädevusi:

- 1) **Kultuuri- ja väärtuspädevuse ning sotsiaalse ja kodanikupädevuse** kujundamist toetab ainevaldkonna õppeaine erinevate rõhuasetuste kaudu. Suutlikkust mõista inimlikkust, võrdsust ja nendest oma tegutsemises juhinduda. Õppeaine süvendab lugupidavat suhtumist erinevatesse tõekspidamistesse, toetab väärtussüsteemide mõistmist, mõtete, sõnade ja tunnetega koosõlas elamist, oma valikute põhjendamist ning enda heaolu kõrval teiste arvestamist.
- 2) **Enesemääratluspädevuse** aluseks on suutlikkus mõista ja hinnata iseennast; hinnata oma nõrku ja tugevaid külgi ning arendada positiivset suhtumist endasse ja teistesse; lahendada tõhusalt ja turvaliselt iseendaga, oma vaimse, füüsilise, emotsionaalse ning sotsiaalse tervisega seonduvaid ja inimsuhetes tekkivaid probleeme.
- 3) **Õpipädevusi** aitab kujundada õpilase suutlikkus organiseerida õpikeskkonda, samuti oma õppimise plaanimist ning õpitu kasutamist erinevates kontekstides ja probleeme lahendades. Õppetegevuse ja tagasiside kaudu omandavad õppijad eneseanalüüsi oskuse ning suudavad selle järgi kavandada oma edasiõppimist.
- 4) **Suhtluspädevus.** Õppeaine kujundab suutlikkust ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada erinevates suhtlusolukordades.
- 5) **Ettevõtlikkuspädevus.** Õppeaine õpetab nägema probleeme ja neis peituvaid võimalusi, seadma eesmärgid, genereerima ideid ning neid ellu viima. Kujundatakse algatusvõimet ja vastutustunnet, et teha eesmärkide saavutamiseks koostööd; õpitakse tegevust lõpule viima, reageerima paindlikult muutustele, võtma arukaid riske ning tulema toime ebakindlusega; õpitakse ideede teostamiseks valima sobivaid ja loovaid meetodeid, mis toetuvad

olukorra, enda suutlikkuse ja ressursside adekvaatsele analüüsile ja tegevuse tagajärgede prognoosile ning on kooskõlas eesmärkidega.

Õppeaine toetab läbivate teemade käsitlemist:

- 1) **Elukestev õpe ja karjääri plaanimine.** Kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on tähtis alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisele; hoiakuid, mida on õpilasele vaja tulevases tööelus. Kujundatakse arusaama ühiskonnas toimuvate muutuste põhjustest ja tagajärgedest ning sellest, mil moel mõjutavad need õpilase valikuid ja tulevikku määravaid otsuseid. Õpilane hakkab analüüsima oma võimeid, oskusi ja väärtusi.
- 2) **Keskkond ja jätkusuutlik areng.** Toetatakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja teadlikuks inimeseks, kes püüab leida lahendusi inimarengu küsimustele, pidades silmas nende jätkusuutlikkust.
- 3) **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus.** Toetatakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning on seeläbi ühiskonda lõimitud.
- 4) **Kultuuriline identiteet.** Toetatakse õpilase kujunemist inimeseks, kes mõistab inimeste mõtte- ja käitumistaadi kujundamist. Inimeseks, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on salliv ja koostööaldis.
- 5) **Teabekeskond.** Toetatakse õpilase kujunemist infoteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat infokeskkonda ning suudab seda eakohaselt kriitiliselt analüüsida ja selles toimida olenevalt oma eesmärkidest ning ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetikast.
- 6) **Tervis ja ohutus.** Toetatakse õpilase kasvamist vaimselt, emotsionaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline käituma turvaliselt ning kujundama tervet keskkonda.
- 7) **Väärtused ja kõlblus.** Toetatakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes mõistab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

1.4. Õppe kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse nii üksi- kui ka ühisõpet;
- 3) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid, sealjuures on põhirõhk hoiakute jkujundamisel;
- 4) arvestatakse õpilaste võimeid ja suutlikkust, kohalikku eripära ning muutusi ühiskonna;
- 5) kasutatakse mitmekülgselt õppemeetodite valikut rõhuasetusega aktiivõppemeetodeile: vestlus, arutelu, diskussioon, juhtumianalüüs, paaritöö, projektõpe, rollimäng, rühmatöö, ajurünnak; kujutluse loomine, tegevuspõhine õpe (nt dramatiseeringud, ühistegevus);
- 6) luuakse võimalused koostada õpimapp (nt töölehtede täitmine, klassielu reeglite, koostamine);
- 7) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga (sh internetimaailm; kaasata vanemaid jne), et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane;
- 8) 1. klassi õppe korraldamisel arvestatakse digitaalsete oskuste arendamise vajadust ning kasutatakse regulaarselt arvutiklassi.

1.5. Hindamine

Hindamise põhiülesanne on toetada õpilase arengut, et kujuneks positiivne minapilt ja adekvaatne enesehinnang. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa ja kooli õppekava sätetest. Õppeainet hinnatakse kujundavalt 1. klassis ning mitteeristavalt 4. klassis. Hoiakute ja väärtuste kohta (nt huvi tundmine, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, reeglite järgimine) antakse tagasisidet. Üksikud ning objektiivselt hinnatavaid õppeülesandeid võib 4. klassis hinnata ka eristavalt: trimestri kokkuvõtva hinde kujunemisel arvestatakse hindeid "3", "4" ning "5" tulemusena "arvestatud" ning tulemusi "1" ning "2" tulemusena "mittearvestatud".

1.6. Õppekeskkond

Oskuste õppe tunde võib läbi viia nii klassiruumis kui ka klassiruumist väljas (saal, kooli väliala, õppekäik koolist välja jms). Klassis toimub õppetöö kus on: 1) olla turvaline; 2) mööbli ümberpaigutamise võimalus rühmatööks ning toetavad demonstratsioonivahendid (sh projektor); 3) audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab:

- 1) korraldada õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul;
- 2) kasutada klassiruumis ainekava eesmärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid:
 - a) illustratiivne pildimaterjal (fotod, karikatuurid jms);
 - b) IKT-põhised õppematerjalid digioskuste arendamiseks.

2. Ainekava

2.2. Oskuste õpe (1. klass) - õpitulemused ja õppesisu

Õppesisu	Õpitulemused. Õpilane...
1. Suhtlemine	a) oskab vestlust alustada sobilikul viisil; b) tunneb olulisi viisakusreegleid ja eakohaseid kooli korra punkte; c) väärtustab kuulamist ja rakendab esmaseid aktiivse kuulamise võtteid; d) tunneb esmaseid
2. Teiste tunnete mõistmine	a) mõistab kaaslaste eripära ning klassi mitmekesisust; b) oskab nimetada ning iseendas ära tunda erinevaid tundeid; c) suudab käitumise ja miimika põhjal ära tunda kaaslaste tundeid.

<p>3. Hirmuga toimetulek</p>	<p>a) tunneb ära hirmutunde ilminguid nagu mure, ärevus, ohutunne; b) oskab ja julgeb küsida abi ning toetust turvaliselt täiskasvanult ja kaaslaselt c) oskab oma suutlikkuse ja võimaluste piires kaaslast abistada (sh emotsionaalne tugi)</p>
<p>4. Rahumeelne suhtlus</p>	<p>a) on võimeline otsustama mitteagressiivsete alternatiivide kasuks konfliktide lahendamisel; b) suudab leida alternatiivseid lausungeid ja lahendusi konfliktsetes olukordades.</p>
<p>5. Sõprus</p>	<p>a) tajub, mis on sõprus ning milles see avaldub; b) märkab kiusukäitumist; c) toetab ja aitab sõpra ning kaaslast d) on kaaslastega hooliv e) mõistab vabandust palumise olulisust</p>
<p>6. Otsuse tegemine</p>	<p>a) suudab näha iseend puudutavate otsuste tagajärgi b) pakub välja erinevaid tagajärke vastu võetud otsustele c) väljendab otsust, hinnangut ning uskumust oma käitumisega</p>
<p>10. Virtuaalne elu</p>	<p>a) tunneb tähtsamaid interneti ohutuse põhimõtteid, mis puudutavad turvalisi lehekülgi, paroole, suhtlusviise (sh pildimaterjali jagamine) b) oskab oma kasutajatunnuse ja</p>

	<p>parooliga siseneda kasutatavatesse õpikeskkondadesse, arvutisse</p> <p>c) täidab erinevaid õpiülesandeid juhendaja valitud õpikeskkondades ja digivahendeid kasutades;</p>
--	---

2.2. Oskuste õpe (4. klass) - õpitulemused ja õppesisu

Õppesisu	Õpitulemused. Õpilane...
1. Eesmärkide seadmine	<p>a) saab aru eesmärgi püstitamise vajadusest ja oskab püstitada lühiajalisi ja pikaajalisi eesmärke</p> <p>b) oskab analüüsida eesmärkide täitumist ja sellest õppida tegema järeltusi</p>
2. Õppimise kavandamine	<p>a) mõistab, et inimesed õpivad erinevalt</p> <p>b) õpib anaüüsima enda oskusi ja võimeid</p> <p>c) tutvudes erinevate õpistiilidega leiab enese jaoks sobiva õpistiili</p>
3. Meeskonnatöö põhimõtted	<p>a) õpilased õpivad tundma ennast ja klassikaaslast</p> <p>b) oskavad ennast ja kaaslast paremini toetada</p> <p>c) mõistavad, et meeskonnatöös vastutavad kõik võrdselt</p>
4. Päevakava, nädalplaani koostamine ja aja planeerimine	<p>a) oskab planeerida oma tegevusi</p> <p>b) oskab koostada pikaajalisi ja lühiajalisi tegevuskavasid</p> <p>c) oskab jaotada oma tegevused ajateljele</p>
5. Mälu arendamine	<p>a) mõistatuste, ristsõnade lahendamine,</p>

	mälu arendavad lauamängud
6. Tähelepanu arendamine	<p>a) märkab enese ümber toimuvat</p> <p>b) märkab eneses toimuvat</p> <p>c) oskab kirjeldada oma nõrku ja tugevaid omadusi</p> <p>d) kirjeldab eale vastavalt oma tähelepanekuid</p>
7. Loovülesanded (objektile uute kasutusviiside väljamõtlemine)	<p>a) teab, et igal objektil ja esemel on kasutusotstarve</p> <p>b) oskab näha ja kirjeldada objektide uusi võimalikke kasutusvõimalusi</p>
8. Ruumilise mõtlemise arendamine (geomeetrilised kujundid)	<p>a) saab aru ja oskab kirjeldada ja joonistada tasapinnalist ja ruumilist geomeetrilist kujundit</p> <p>b) oskab kirjeldada geomeetrilise kujundi kasutamist igapäevaelus</p>
9. Andmete kogumise oskus erinevatest allikatest, ka vaatluse teel, saadud informatsiooni tõlgendamine, suuline ja kirjalik esitamine	<p>a) oskab lugeda kaarte ja plaane</p> <p>b) tunneb atlase struktuuri ja leiab atlasest üles vajaliku informatsiooni</p> <p>c) oskab kasutada sõnaraamatuid jt infoallikaid</p> <p>d) teab ja oskab koostada referaati erinevatest allikatest saadud materjali põhjal</p>
10. Otsuste langetamise oskus-erinevate lahenduste kaalumine, otsuste võimalike tagajärgede nägemine	<p>a) mõistab, et igal tegevusel on tagajärg</p> <p>b) oskab analüüsida ja ette näha mida tegevustega on võimalik saavutada</p> <p>c) oskab analüüsida näidis konfliktsituatsioone, lahendada konfliktiolukordi ning näha võimalike lahenduste erinevaid tulemusi.</p> <p>d) langetab läbimõeldud otsuseid ning suudab prognoosida tulemusi</p>
11. Intellektuaalsete oskuste arendamine:	a) avaldab arvamust, toetudes kogutud

erinevate andmete, seisukohtade võrdlemine, asjakohaste küsimuste esitamine	andmetele ja teadmistele b) oskab küsida täpsustavaid küsimusi seisukoha loomiseks c) analüüsib juhtumeid
---	---